

ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра підприємництва, обліку та фінансів

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету

Наталія КИРИЧЕНКО

« 29 » серпня 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 14 Сталий розвиток та етика бізнесу: фінансово-обліковий

КОНТЕКСТ

(назва навчальної дисципліни)

освітній рівень

бакалавр

(бакалавр, магістр)

спеціальність 072 Фінанси, банківська справа та страхування

(шифр і назва спеціальності)

спеціалізація

(освітньо-професійна програма) «Фінанси, банківська справа та страхування»

факультет

економічний

(назва факультету)

Робоча програма дисципліни «Сталий розвиток та етика бізнесу: фінансово – обліковий контекст»

(назва навчальної дисципліни)

Для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня, що навчаються за освітньо-професійною програмою «Фінанси, банківська справа та страхування», спеціальність 072 Фінанси, банківська справа та страхування

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри підприємництва, обліку та фінансів

Протокол від „ 29 ” серпня 20 25 року № 1

Схвалено науково-методичною комісією спеціальності

Протокол від „ 29 ” серпня 20 25 року № 1

Затверджено на Вченій раді факультету економічного

Протокол від „ 29 ” серпня 20 25 року № 1

В.о. завідувача підприємництва, обліку та фінансів кафедри

Алла КАРНАУШЕНКО

(підпис)

(прізвище та ініціали)

„ 29 ” серпня 202 5 року

© ХДАЕУ, 2025 р.

Віра САВЧЕНКО, 2025 рік

1. **Опис навчальної дисципліни «Сталий розвиток та етика бізнесу: фінансово – обліковий контекст»**

Найменування Показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо- кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань <u>07 «Управління та адміністрування»</u> (шифр і назва)	Обов’язкова (ОК 14)	
Змістових частин – 1	Спеціальності: <u>072 «Фінанси, банківська справа та страхування»</u>	Рік підготовки:	
Індивідуальне науково- дослідне завдання _____		1-й	-
(назва)		Семестр	
Загальна кількість годин – 120		2-й	-
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 год. самостійної роботи здобувача – 4 год.	Освітній рівень: <u>перший</u> (бакалаврський)	Лекції	
		30 год.	-
		Практичні, семінарські	
		30 год.	-
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
60 год.	-		
Індивідуальні завдання:			
-			
Вид контролю: залік			

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить: для денної форми навчання – 60/60 (50%/50%)

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Сталий розвиток та етика бізнесу: фінансово – обліковий контекст» одна із основних дисциплін підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності D2 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок.

Мета вивчення дисципліни «Сталий розвиток та етика бізнесу: фінансово – обліковий контекст» - сформувати у здобувачів вищої освіти розуміння того, як принципи сталого розвитку (ESG) та етичні норми трансформуються у фінансові показники, впливають на вартість компанії та відображаються у звітності.

Предметом дисципліни є теоретичні та практичні аспекти реалізації принципів сталого розвитку та етики бізнесу в діяльності підприємств, а також їх вплив на управлінські рішення, соціальну відповідальність та взаємодію бізнесу із суспільством.

Завдання дисципліни:

- вивчення сутності та принципів сталого розвитку;
- дослідження ролі етики бізнесу у сучасній підприємницькій діяльності;
- аналіз концепції корпоративної соціальної відповідальності;
- вивчення соціальних та екологічних аспектів діяльності підприємств;
- ознайомлення з міжнародними стандартами та практиками сталого розвитку;
- формування навичок застосування етичних принципів у бізнес-практиці.

У результаті вивчення дисципліни здобувачі вищої освіти повинні знати:

- основні поняття, принципи та складові сталого розвитку;
- сутність і значення етики бізнесу;
- концепцію корпоративної соціальної відповідальності;
- соціальні, економічні та екологічні аспекти діяльності підприємств;
- сучасні підходи до формування нефінансової звітності.

вміти:

- аналізувати діяльність підприємств з позиції принципів сталого розвитку;

- оцінювати соціальні та екологічні наслідки бізнес-діяльності;
- застосовувати етичні принципи при прийнятті управлінських рішень;
- використовувати інформацію про соціальну відповідальність підприємств;
- обґрунтовувати напрями розвитку соціально відповідального бізнесу.

Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач:

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в ході професійної діяльності у галузі фінансів, банківської справи та страхування або у процесі навчання, що передбачає застосування окремих методів і положень фінансової науки та характеризується невизначеністю умов і необхідністю врахування комплексу вимог здійснення професійної та навчальної діяльності.

Загальні компетентності:

ЗК07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел

ЗК13. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства та верховенства права.

ЗК15. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

Фахові компетентності:

СК09. Здатність здійснювати ефективні комунікації.

СК 10. Здатність визначати, обґрунтовувати та брати відповідальність за професійні рішення.

Програмні результати навчання:

ПР01. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних та фінансових систем.

ПР12. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у фінансовій сфері діяльності.

ПР14. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик фінансових систем, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.

ПР21. Розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Етика бізнесу: сутність та основні принципи

Поняття та значення етики бізнесу. Основні принципи етичної поведінки у підприємницькій діяльності. Моральні норми та стандарти у бізнесі. Етичні проблеми у сучасному бізнес-середовищі.

Тема 2. Сутність концепції сталого розвитку та її вплив на етичні аспекти підприємництва

Сутність поняття «сталий розвиток». Передумови виникнення концепції сталого розвитку. Основні цілі та принципи сталого розвитку. Значення сталого розвитку для сучасної економіки та суспільства. Теоретичні підходи до формування етики бізнесу. Сучасний стан дотримання етичних норм в бізнесі України.

Тема 3. Принципи сталого розвитку в економічній поведінці фінансових суб'єктів

Концептуальні основи сталого розвитку та їх зв'язок з економічною поведінкою фінансових суб'єктів. Сучасні підходи до інтеграції принципів сталого розвитку у фінансовій сфері. Вплив впровадження ESG-критеріїв на діяльність фінансових установ. Фактори для впровадження сталого розвитку у фінансову поведінку суб'єктів

Тема 4. Корпоративна соціальна відповідальність бізнесу

Сутність та концепція корпоративної соціальної відповідальності (КСВ). Основні напрями реалізації КСВ на підприємстві. Соціальні програми та ініціативи бізнесу. Значення КСВ для розвитку підприємства та суспільства.

Тема 5. Етична культура організації

Поняття та складові етичної культури організації. Кодекс етики підприємства. Формування етичних норм у колективі. Роль керівництва у формуванні етичної культури.

Тема 6. Соціальні та екологічні аспекти діяльності підприємств

Соціальний вплив діяльності підприємств. Екологічна відповідальність бізнесу. Раціональне використання природних ресурсів. Екологічна безпека та сталий розвиток підприємств.

Тема 7. Етичні проблеми та ризики у бізнесі у контексті реалізації принципів сталого розвитку

Поняття етичних ризиків у бізнес-діяльності. Корупція та недобросовісна конкуренція. Конфлікт інтересів у бізнесі. Механізми попередження етичних порушень.

Тема 8. Система комплаєнс в українському законодавстві

Поняття комплаєнсу та його необхідність. Види комплаєнсу та сфери застосування. Комплаєнс основні принципи. Сутність та зміст фінансового Роль комплаєнсу у боротьбі з відмиванням грошей. Комунікація як основа просування комплаєнс-культури.

Тема 9. Міжнародні стандарти та практики сталого розвитку

Міжнародні підходи до реалізації принципів сталого розвитку. Міжнародні стандарти соціальної відповідальності. Досвід впровадження сталого розвитку у міжнародній практиці. Перспективи застосування міжнародного досвіду в Україні. JD звітність та її застосування в Україні

Тема 10. Перспективи розвитку сталого та етичного бізнесу

Сучасні тенденції розвитку відповідального бізнесу. Роль держави у підтримці сталого розвитку. Інновації та сталий розвиток підприємств. Перспективи розвитку етичного бізнесу в Україні. Особливості фінансування інноваційного розвитку у контексті реалізації принципів сталого розвитку

Тема 11. Циркулярна економіка - основа сталого розвитку підприємств

Сутність поняття циркулярна економіка, її значення для підприємств у контексті сталого розвитку. Принципи циркулярної економіки та їх реалізація українськими підприємствами. Управління відходами. Європейський досвід щодо циркулярної економіки та його імплементація у вітчизняний бізнес.

Тема 12. Фінансові механізми сталого розвитку: зелені облігації, ESG – стратегії та регулювання ринку

Роль зелених фінансів у забезпеченні сталого розвитку. Оцінка ефективності існуючих механізмів фінансування екологічно орієнтованих проєктів. Визначення ключових викликів та перспектив інтеграції ESG-стратегій у фінансові системи різних країн. Вплив цифрових технологій (blockchain, big data, штучний інтелект) на підвищення прозорості фінансових потоків

Тема 13. Блакитна економіка та блакитні фінанси в системі забезпечення сталого розвитку

Сутність блакитної економіки та проблеми її розвитку. Інструменти блакитного фінансування. Перспективи доручення України до розвитку блакитної економіки та блакитних фінансів.

Тема 14. Професійна етика та вплив її норм на реалізацію принципів сталого розвитку в бізнесі

Проблеми та перспективи розвитку системи бухгалтерського обліку та фінансової системи України у контексті реалізації принципів сталого розвитку у бізнесі. Основні професійні вимоги до підприємців, бухгалтерів та фінансистів. Міжнародні освітні стандарти для професійних бухгалтерів та фінансистів та професійні організації. Тенденції розвитку ринку бухгалтерських та фінансових послуг.

Тема 15. Майбутнє бізнесу та його обліково - фінансове супроводження у системі сталого розвитку

Тенденції цифровізації та роль штучного інтелекту у моніторингу сталого розвитку підприємств. Трансформація традиційних фінансових професій: поява фахівців із «зеленого» фінансування та звітності про сталий розвиток. Вплив глобальних кліматичних змін на стратегії бізнесу майбутнього. Перспективи інтеграції українських підприємств у європейський економічний простір на основі етичних стандартів. Роль молодих фахівців та здобувачів вищої освіти у відбудові національної економіки на принципах сталого зростання.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових частин і тем	Кількість годин					
	Усього	у тому числі				
		Лек.	Практ.	Лаб	інд	Самост.
Тема 1. Етика бізнесу: сутність та основні принципи	8	2	2	-	-	4
Тема 2. Сутність концепції сталого розвитку та її вплив на етичні аспекти підприємництва	8	2	2	-	-	4
Тема 3. Принципи сталого розвитку в економічній поведінці фінансових суб'єктів	8	2	2	-	-	4
Тема 4. Корпоративна соціальна відповідальність бізнесу	8	2	2	-	-	4
Тема 5. Етична культура організації	8	2	2	-	-	4
Тема 6. Соціальні та екологічні аспекти діяльності підприємств	8	2	2	-	-	4
Тема 7. Етичні проблеми та ризики у бізнесі у контексті реалізації принципів сталого розвитку	8	2	2	-	-	4
Тема 8. Система комплаєнс в українському законодавстві	8	2	2	-	-	4
Тема 9. Міжнародні стандарти та практики сталого розвитку	8	2	2	-	-	4
Тема 10. Перспективи розвитку сталого та етичного бізнесу	8	2	2	-	-	4
Тема 11. Циркулярна економіка - основа сталого розвитку підприємств	8	2	2	-	-	4
Тема 12. Фінансові механізми сталого розвитку: зелені облігації, ESG – стратегії та регулювання ринку	8	2	2	-	-	4
Тема 13. Блакитна економіка та блакитні фінанси в системі забезпечення сталого розвитку	8	2	2			4
Тема 14. Професійна етика та вплив її норм на реалізацію принципів сталого розвитку в бізнесі	8	2	2			4
Тема 15. Майбутнє бізнесу та його обліково - фінансове супроводження у системі сталого розвитку	8	2	2			4
УСЬОГО ГОДИН	120	30	30	-	-	60

5. ТЕМИ ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Етика бізнесу: сутність та основні принципи	2
2	Тема 2. Сутність концепції сталого розвитку та її вплив на етичні аспекти підприємництва	2
3	Тема 3. Принципи сталого розвитку в економічній поведінці фінансових суб'єктів	2
4	Тема 4. Корпоративна соціальна відповідальність бізнесу	2
5	Тема 5. Етична культура організації	2
6	Тема 6. Соціальні та екологічні аспекти діяльності підприємств	2
7	Тема 7. Етичні проблеми та ризики у бізнесі у контексті реалізації принципів сталого розвитку	2
8	Тема 8. Система комплаєнс в українському законодавстві	2
9	Тема 9. Міжнародні стандарти та практики сталого розвитку	2
10	Тема 10. Перспективи розвитку сталого та етичного бізнесу	2
11	Тема 11. Циркулярна економіка - основа сталого розвитку підприємств	2
12	Тема 12. Фінансові механізми сталого розвитку: зелені облігації, ESG – стратегії та регулювання ринку	2
13	Тема 13. Блакитна економіка та блакитні фінанси в системі забезпечення сталого розвитку	2
14	Тема 14. Професійна етика та вплив її норм на реалізацію принципів сталого розвитку в бізнесі	2
15	Тема 15. Майбутнє бізнесу та його обліково - фінансове супроводження у системі сталого розвитку	2
Разом		30

6. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ТА СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Етика бізнесу: сутність та основні принципи	2
2	Тема 2. Сутність концепції сталого розвитку та її вплив на етичні аспекти підприємництва	2
3	Тема 3. Принципи сталого розвитку в економічній поведінці фінансових суб'єктів	2
4	Тема 4. Корпоративна соціальна відповідальність бізнесу	2
5	Тема 5. Етична культура організації	2
6	Тема 6. Соціальні та екологічні аспекти діяльності підприємств	2
7	Тема 7. Етичні проблеми та ризики у бізнесі у контексті реалізації принципів сталого розвитку	2
8	Тема 8. Система комплаєнс в українському законодавстві	2
9	Тема 9. Міжнародні стандарти та практики сталого розвитку	2
10	Тема 10. Перспективи розвитку сталого та етичного бізнесу	2
11	Тема 11. Циркулярна економіка - основа сталого розвитку підприємств	2
12	Тема 12. Фінансові механізми сталого розвитку: зелені облігації, ESG – стратегії та регулювання ринку	2
13	Тема 13. Блакитна економіка та блакитні фінанси в системі забезпечення сталого розвитку	2
14	Тема 14. Професійна етика та вплив її норм на реалізацію принципів сталого розвитку в бізнесі	2
15	Тема 15. Майбутнє бізнесу та його обліково - фінансове супроводження у системі сталого розвитку	2
Разом		30

7. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин
1	не передбачено навчальним планом	-

8. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Етика бізнесу: сутність та основні принципи	4
2	Тема 2. Сутність концепції сталого розвитку та її вплив на етичні аспекти підприємництва	4
3	Тема 3. Принципи сталого розвитку в економічній поведінці фінансових суб'єктів	4
4	Тема 4. Корпоративна соціальна відповідальність бізнесу	4
5	Тема 5. Етична культура організації	4
6	Тема 6. Соціальні та екологічні аспекти діяльності підприємств	4
7	Тема 7. Етичні проблеми та ризики у бізнесі у контексті реалізації принципів сталого розвитку	4
8	Тема 8. Система комплаєнс в українському законодавстві	4
9	Тема 9. Міжнародні стандарти та практики сталого розвитку	4
10	Тема 10. Перспективи розвитку сталого та етичного бізнесу	4
11	Тема 11. Циркулярна економіка - основа сталого розвитку підприємств	4
12	Тема 12. Фінансові механізми сталого розвитку: зелені облігації, ESG – стратегії та регулювання ринку	4
13	Тема 13. Блакитна економіка та блакитні фінанси в системі забезпечення сталого розвитку	4
14	Тема 14. Професійна етика та вплив її норм на реалізацію принципів сталого розвитку в бізнесі	4
15	Тема 15. Майбутнє бізнесу та його обліково - фінансове супроводження у системі сталого розвитку	4
Разом		60

9. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Індивідуальні робота є однією з форм самостійної роботи здобувачів, яка передбачає створення умов для як найповнішої реалізації творчих можливостей і має на меті поглиблення, узагальнення та закріплення знань, які здобувачі одержують в процесі навчання, а також застосування цих знань на практиці. У процесі виконання індивідуальної роботи здобувач вищої освіти повинен продемонструвати вміння:

- формулювати мету і завдання роботи;
- обґрунтовувати методи вирішення поставлених завдань;
- розробляти структуру роботи;
- працювати з літературними джерелами;
- виявляти проблеми в рамках досліджуваної теми;
- формулювати результати своєї роботи і давати їм оцінку.

Теми презентацій (рефератів, доповідей) з дисципліни «Сталий розвиток та етика бізнесу: фінансово – обліковий контекст»

1. Роль сталого розвитку у стратегічному управлінні сучасним підприємством.
2. Етика бізнесу як чинник формування довіри до підприємства.
3. Корпоративна соціальна відповідальність: міжнародний та український досвід.
4. Соціальна відповідальність бізнесу та її вплив на репутацію підприємства.
5. Етичні аспекти фінансово-облікової діяльності.
6. Нефінансова звітність та її значення для сталого розвитку підприємства.
7. Вплив екологічних факторів на управлінські рішення підприємства.
8. Етичні ризики у бізнесі та способи їх мінімізації.
9. Міжнародні стандарти корпоративної соціальної відповідальності.
10. Інтегрована звітність підприємства: сутність, структура та практичне значення.
11. Формування етичної культури організації та її вплив на корпоративне управління.
12. Впровадження принципів сталого розвитку у малому та середньому бізнесі.
13. Інноваційні підходи до реалізації соціальної відповідальності підприємств.
14. Роль держави та суспільства у підтримці сталого розвитку бізнесу.
15. Перспективи розвитку етичного та відповідального бізнесу в Україні.
16. Чому чесність у бізнесі стає вигідною стратегією?
17. Кодекс етики сучасної компанії: формальність чи реальний інструмент?
18. Вплив етики керівника на успіх усієї команди.
19. Моральні цінності у бізнесі: як не втратити репутацію.
20. Приклади успішних компаній, що побудували бізнес на етичних принципах.
21. Конфлікт інтересів у професійній діяльності: як його розпізнати та уникнути.
22. Етична культура організації: як вона формується у студентському середовищі.
23. Роль соціальних мереж у формуванні публічного іміджу бізнесмена.
24. Культура спілкування та діловий етикет у цифрову епоху.
25. Чому відповідальний бізнес приваблює молодих фахівців?
26. Історія виникнення ідеї сталого розвитку: від теорії до практики.
27. 17 цілей сталого розвитку ООН: коротко про головне для фінансиста.
28. Що таке циркулярна економіка та як вона економить гроші підприємства.
29. Блакитна економіка: чому важливо берегти водні ресурси України.

30. Екологічна відповідальність бізнесу: реальна допомога природі чи реклама?
31. Проблема «грінвошингу»: як розпізнати фальшиву екологічність товарів.
32. Роздільний збір відходів на підприємстві як перший крок до сталого розвитку.
33. Енергоефективність в офісі: як економити ресурси та кошти.
34. Вплив бізнесу на зміну клімату: що може зробити невелика компанія.
35. Еко-ініціативи українських підприємств: кращі приклади.
36. ESG-критерії: за що інвестори дають гроші сучасним компаніям.
37. Зелені облігації: як фінанси рятують довкілля.
38. Хто такий «зелений» бухгалтер і чому ця професія стає популярною.
39. Навіщо компаніям звітувати про свою соціальну та екологічну діяльність?
40. Роль банків у підтримці екологічно чистих проєктів.
41. Прозорість фінансів як основа довіри клієнтів.
42. Особливості обліку витрат на охорону довкілля.
43. Як сталий розвиток впливає на вартість бренду компанії.
44. Соціальне підприємництво: як заробляти гроші та вирішувати проблеми громади.
45. Благодійність та спонсорство: у чому різниця з позиції бізнес-етики.
46. Що таке комплаєнс і чому він важливий для кожного працівника.
47. Корупція як головна загроза сталому розвитку економіки.
48. Як чесна конкуренція стимулює розвиток ринку.
49. Міжнародні стандарти звітності: чому світ говорить однією мовою фінансів.
50. Роль аудиту у перевірці етичності бізнесу.
51. Захист прав споживачів як етичний обов'язок підприємця.
52. Боротьба з відмиванням коштів: чому це стосується сталого розвитку.
53. Етичні ризики при використанні штучного інтелекту у фінансах.
54. Як європейські стандарти етики допомагають українському бізнесу вийти на нові ринки.
55. Культура повідомлення про порушення (whistleblowing) у компаніях.
56. Відбудова України за принципом «Build Back Better»: роль етики та сталого розвитку.
57. Цифрові технології (блокчейн) для забезпечення прозорості бізнесу.
58. Штучний інтелект у роботі бухгалтера: загроза чи новий помічник?
59. Як зміниться робоче місце фінансиста через 10 років.
60. Роль молоді у впровадженні етичних стандартів в українську економіку.
61. Сталий розвиток рідного міста/села: що може змінити бізнес.
62. Етика у відносинах між державою та бізнесом під час війни та після неї.
63. Глобальні тренди бізнесу 2030: до чого готуватися сьогоднішнім студентам.
64. Інновації у фінансах, що сприяють збереженню планети.
65. Моя майбутня професія у світі сталого розвитку: виклики та можливості.

10. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У процесі вивчення дисципліни успішно використовуються традиційні та інноваційні методи навчання. Добре обладнані навчальні аудиторії ХДАЕУ, наявність технічних засобів навчання, комп'ютерна підтримка навчального процесу, сучасна наочність сприяють реалізації «золотого правила» дидактики: використанню методів ілюстрації, демонстрації, якісному проведенню практичних робіт, організації плідної навчально-дослідної та науково-дослідної роботи.

Для проведення лекційних занять використовуються такі методи навчання: пояснювально-ілюстративний метод; частково-пошуковий, або евристичний метод.

При проведенні практичних занять використовуються: репродуктивний

метод – розв’язування задач вивченого матеріалу на основі зразка або правила; частково-пошуковий - це організація активного пошуку розв’язання окремих задач під керівництвом викладача і його вказівок; евристична бесіда - перевірений спосіб активізації мислення, спонукання до пізнання; дослідницький метод - здобувачі вищої освіти самостійно розв’язують задачі за темами практичних занять дисципліни.

Самостійна робота застосовує: пояснювально-ілюстративний метод - здобувачі вищої освіти здобувають знання з навчальної або методичної літератури, через електронний посібник у «готовому» вигляді; дослідницький метод.

11. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Використовують наступні методи контролю: усний, письмовий, комбінований, дискусійний.

Форми контролю, які використовуються:

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірку рівня підготовленості здобувача до виконання конкретної роботи. Усний контроль – опитування на лекції, практичному занятті. Письмовий контроль – перевірка розв’язку задач практичного заняття, контрольна робота. Вимоги та методи до поточного контролю: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, тощо. Оцінювання знань здобувачів на основі поточного контролю відбувається: а) способом перевірки систематичності та активності роботи здобувача над вивченням програмного матеріалу курсу протягом семестру; б) способом виконання завдань самостійної роботи здобувача. Проміжна атестація має визначити рівень знань здобувача з програмного матеріалу змістової частини (рейтингова оцінка із змістової частини), отриманих під час усіх видів занять і самостійної роботи. Контрольні роботи, що виконуються під час самостійної роботи здобувача, – це індивідуальні завдання, які передбачають самостійне виконання здобувачем певної практичної роботи на основі засвоєного теоретичного матеріалу.

Поточний підсумковий контроль: залік

Проміжний контроль з дисципліни «**Сталий розвиток та етика бізнесу: фінансово – обліковий контекст**» включає оцінювання результатів самостійного вивчення теоретичного та практичного матеріалу.

Основні методи контролю знань здобувачів: Поточний контроль здійснюється за кожною з 15 тем дисципліни. Максимальна кількість балів за одну тему становить 6 балів (15 тем × 6 балів = 90 балів).

активна участь на лекції (15 лекцій × 1 бал = 15 балів);

тестова перевірка за темами дисципліни (15 тем × 1 бал = 15 балів);

практична перевірка (усне опитування, розв’язання завдань) (15 занять × 2 бали = 30 балів);

підготовка та захист доповідей/рефератів (15 робіт × 2 бали = 30 балів).

Поточний контроль: загальна (максимальна) сума балів за змістові частини – 90. **Підсумковий контроль (залік / модульна контрольна робота):** 10 балів. **Максимальна кількість за семестр:** 100 балів.

Здобувач вищої освіти може бути допущений до підсумкового контролю, якщо він має позитивні оцінки за поточну роботу.

Критерії оцінювання:

1. Активна участь на лекції (максимум 1 бал за тему):

1 бал – здобувач присутній на лекції, бере активну участь у дискусіях та відповідає на питання викладача.

0 балів – здобувач відсутній або пасивний під час заняття.

2. Усне опитування та розв'язання завдань на практичному (максимум 2 бали за тему): Опитування є одним із способів обліку знань.

Оцінка «Відмінно» (2 бали) – ставиться, коли матеріал засвоєний у повному обсязі. Здобувач демонструє глибоке розуміння теми, точно формулює думки, обґрунтовує їх послідовно та логічно, розв'язує практичні завдання без помилок.

Оцінка «Добре / Задовільно» (1 бал) – ставиться, коли здобувач загалом володіє необхідними знаннями і вміннями, проте у відповідях чи розрахунках є незначні прогалини, неточності або непослідовність викладу.

Оцінка «Незадовільно» (0 балів) – ставиться, якщо відповідь не глибока, містить істотні помилки, аргументація слабка, або здобувач зовсім не розв'язує практичне завдання.

3. Виконання тестових завдань (максимум 1 бал за тему): Тематичний тест складається з 10 завдань. Для отримання балу застосовується порогова система оцінювання.

1 бал – здобувач надав правильні відповіді на 7–10 тестових завдань (від 70% до 100% правильності).

0 балів – здобувач надав правильні відповіді на 6 і менше тестових завдань (менше 70%), матеріал вважається не засвоєним.

4. Виконання і захист доповідей / рефератів (максимум 2 бали за тему): Критеріями оцінювання є повнота розкриття теми, дотримання логіки викладу, якісне оформлення з дотриманням вимог вищої школи та володіння матеріалом під час презентації.

Оцінка «Відмінно» (2 бали), якщо:

тема актуальна та розкрита ґрунтовно;

матеріал добре структурований та логічно викладений;

висновки відповідають завданням роботи;

роботу оформлено за встановленими правилами (зокрема, бібліографічний опис складено з чітким дотриманням стандарту АРА 6-го видання 2010 року); здобувач вільно володіє матеріалом під час захисту.

Оцінка «Добре / Задовільно» (1 бал), якщо:

тема розкрита частково, наявні певні недоліки в структурі;

рекомендації недостатньо обґрунтовані;

є незначні помилки в оформленні тексту або списку джерел;

здобувач невпевнено відповідає на додаткові запитання під час захисту.

Оцінка «Незадовільно» (0 балів), якщо:

здійснений аналіз не відповідає темі дослідження;
не використані необхідні літературні та нормативні джерела;
оформлення роботи грубо порушує встановлені правила.

12. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ ЗДОБУВАЧІ З ДИСЦИПЛІНИ «Сталий розвиток та етика бізнесу: фінансово – обліковий контекст» (підсумковий контроль – залік)

Поточне тестування															Додаткові бали	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	10	100
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6		

T1, T2 ... T10 – теми змістових частин.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності/Local grade	Оцінка ЄКТС/ ECTS grade		Оцінка за національною шкалою/National grade
			для заліку
90–100	A	Excellent	Зараховано/Passed
82-89	B	Good	
74-81	C		
64-73	D	Satisfactory	
60-63	E		
35-59	FX	Fail	Не зараховано/Fail
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Для освоєння навчальної дисципліни «Сталий розвиток та етика бізнесу: фінансово – обліковий контекст» розроблено:

1. Презентації лекцій.
2. Методичні рекомендації до практичних занять.
3. Методичні рекомендації для самостійної роботи здобувача.

14. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Етика бізнесу: конспект лекцій для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 051 Економіка / Уклад. Н. В. Сментина. — Одеса: ОНМУ, 2025. — 84 с.
2. Етика бізнесу: навчальний посібник – К. : ФОП Гуляєва В.М., 2021. – 332с.
3. Завдання та індикатори досягнення Цілей сталого розвитку в Україні на період до 2030 року : [нац. доповідь / посібник]. — Київ, 2017–2025.
4. Римський, В. М. *Сталий розвиток: теорія та практика*. Київ, 2021.
5. Стратегія сталого розвитку: еколого-економічний аспект : навчальний посібник для здобувачів освіти закладів вищої освіти / І.В. Замула, Г.В. Кірейцева, І.В. Давидова, М.Б. Корбут, В.В. Травін. – Вид. 2-ге, доповн. – Електронні дані. – Житомир : Житомирська політехніка, 2023. 192 с.
6. Стратегія сталого розвитку: Європейські горизонти [Електронний ресурс]: Підручник / І.Л. Якименко, Л.П. Петрашко, Т.М. Димань, О.М. Салавор, Є.Б. Шаповалов, М.А. Галабурда, О.В. Ничик, О.В. Мартинюк. – К.: НУХТ, 2022. – 337 с.

Додаткова

7. Гончаренко, І. *Вплив етики бізнесу на управлінські рішення підприємств*, Журнал “Економіка та управління”, 2021, №3.
8. Грановська В., Кононенко Л., Савченко В. Трансформування обліково-аналітичного забезпечення в системі управління агробізнесом в умовах формування Суспільства 5.0 Таврійський науковий вісник. Серія: Економіка, (24), 2025.
9. Грановська В.Г., Кононенко Л.В., Савченко В.М. Функціонування дорадчих служб у контексті забезпечення сталого сільського розвитку. *Економіка та суспільство*, 2024. (69). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-69-111>
10. Савченко, В., Кононенко, Л., & Карнаушенко, А. (2023). Циркулярна економіка в умовах формування Суспільства 5.0. *Таврійський науковий вісник. Серія: Економіка*, (16), 166-174. <https://doi.org/10.32782/10.32782/2708-0366/2023.16.22>
11. Савченко, В., Кононенко, Л., & Сушич, В. (2024). Стратегічні напрями сільського розвитку в умовах становлення «Agriculture 5.0». *Економічний простір*, (190), 182-186. <https://doi.org/10.32782/2224-6282/190-33>
12. Цегельник, Н. І., Гайдучок, Т. С., & Малюга, Н. М. (2025). Комплаєнс і культура доброчесності у внутрішньому аудиті: синергія управлінських стандартів та сталого розвитку. *Актуальні питання економічних наук*, (15). <https://doi.org/10.5281/zenodo.17159431>
13. Blue Economy: oceans as the next great economic frontier. UNIRIC. 14.03.2022. URL: <https://unric.org/en/blue-economy-oceans-as-the-nextgreat-economic-frontier/> Powering the blue economy with blue finance. 360info.org. 8.06.2023. URL: <https://360info.org/powering-the-blue-economy-with-blue-finance/>
14. Elendu, C., Amaechi, D. C., Elendu, T. C., Jingwa, K. A., Okoye, O. K., Okah, M. J., ... & Alimi, H. A. (2023). Ethical implications of AI and robotics in healthcare: A review. *Medicine*, 102(50), e36671.
15. Kyrylov, Y., Hranovska, V., Savchenko, V., Kononenko, L., Gai, O., & Kononenko, S. (2024). Sustainable Rural Development in the Context of the Implementation of Digital Technologies and Nanotechnology in Education and Business. *Nanotechnology Perceptions*, 297-323. <https://doi.org/10.62441/nano-ntp.v20iS8.25>
16. Natsir, M., Mile, Y., & Pada, T. (2023). The effect of profession ethics, independence, and audit expertise on auditor performance. *International Journal of Professional Business Review: Int. J. Prof. Bus. Rev.*, 8(8), 11.
17. Savchenko V., Kononenko L., Povod T. Directions for improving the training of specialists in the context of the need to provide requests for the development of the financial sector and the

challenges of formation "Industry 5.0" *Таврійський науковий вісник. Серія: Економіка*, (19), 195-202. <https://doi.org/10.32782/2708-0366/2024.19.23>

18. Ukraine humanitarian response 2023. OCHA. 8.06.2023. URL: <https://reports.unocha.org/en/country/ukraine/#cf-50cUU0yjd2yYOTcI3dyuRw>

Електронний ресурс

19. Цілі сталого розвитку Україна – Поточний прогрес у розрізі цілей та індикаторів. Держ. служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

20. Організація економічного співробітництва та розвитку. URL: <https://data.oecd.org/>

21. Офіційний сайт Європейського Союзу. URL: <https://ec.europa.eu/>

22. Індекс гендерної нерівності (ГІІ). Звіти про людський розвиток. URL: <https://hdr.undp.org/data-center/thematic-composite-indices/gender-inequality> index#/indicies/GII

23. Індекс гендерного розвитку (ГДІ). Звіти про людський розвиток. URL: <https://hdr.undp.org/gender-development-index#/indicies/GDI>